

POVIJESNO DRUŠTVO OTOKA KRKA

Krčki zbornik, sv. 70.
ISSN 0455-0609

Nakladnik

Povijesno društvo otoka Krka, Krk

i

Grad Krk, Općina Baška, Općina Dobrinj,
Općina Malinska-Dubašnica, Općina Omišalj,
Općina Punat, Općina Vrbnik

Urednički odbor

doc. dr. sc. Anton BOZANIĆ

Danijel CIKOVIĆ, prof.

Perica DUJMOVIĆ (grafičko-likovni urednik)

doc. dr. sc. Tomislav GALOVIĆ (izvršni urednik)

doc. dr. sc. Maja POLIĆ

dr. Milan RADIĆ (odgovorni urednik)

akademik Petar STRČIĆ (glavni urednik)

doc. dr. sc. Franjo VELČIĆ

KRČKI ZBORNIK

Krk Almanac – Miscellanea di Veglia – Sammelband der Insel Krk

SVEZAK 70.

RIJEČ UREDNIČKOG ODBORA.....	9
RASPRAVE I ČLANCI	13 – 286
Jelena MAROHNIC, <i>Ulomak rimskog nadgrobnog spomenika iz Baške</i>	15
Marijan BRADANOVIĆ – Danijel CIKOVIĆ, <i>Crkva Sv. Lovre izvan krčkih gradskih zidina</i>	21
Petar RUNJE, <i>Franjevački hospiciji u srednjem vijeku na otoku Krku</i>	61
Nina SPICIJARIĆ PAŠKVAN, <i>Dalmatski (veljotski) i mletački utjecaji u govorima otoka Krka</i>	71
Lovorka ČORALIĆ, <i>Krčki vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)</i>	89
Juraj MUŽINA, <i>Kovači – dva puneštre i jedan portal na crkvi Svetoga Antona u Dubašnici</i>	111
Nikola RADIĆ, <i>Zvona u Dubašnici</i>	123
Juraj LOKMER, <i>Otok Krk i njegova kulturno-povijesna baština u putopisu Sir Thomasa Grahama Jacksona s kraja 19. stoljeća (II. dio)</i>	153
Ivan KIRINČIĆ, <i>Socijalno-geografska transformacija Općine Malinska-Dubašnica (II. dio)</i>	227
GRAĐA ZA POVIJEST OTOKA KRKA	287 – 302
Ivan GALJANIĆ, <i>Puntari otjerali ardite iz Punta za Novu godinu 1921. (prir. Marija GALJANIĆ)</i>	289
GRAĐA ZA POVIJEST DOMOVINSKOG RATA (1991. – 1995.)	287 – 322
Petar STRČIĆ, <i>Otok Krk u Domovinskome ratu kao „Neispričana povijest“ Željka Drinjaka</i>	305
TEMATSKI BLOK: TIHI SUDAC UMJETNOSTI – FRA VINKO FULGENCIJE FUGOŠIĆ (1916. – 2003.)	323 – 362
Gordana GRŽETIĆ, <i>Uvod – inicijativa</i>	325
Tomislav GALOVIĆ, <i>O. Vinko Fugošić (1916. – 2003.) – vita opusque</i>	327
Perica DUJMOVIĆ, <i>Znanci, pohodi, klaustri, obale: putešestvije i tumaranja o. Vinka Fugošića</i>	339
Gordana GRŽETIĆ, <i>Svjedočanstva i sjećanja</i>	351

POEZIJA	363 – 372
Perica DUJMOVIĆ, <i>Vedute što se slijevaju u jugo Plavnika</i>	365
RECENZIJE I PRIKAZI, OSVRTI I BILJEŠKE	373 – 400
Predstavljanje knjige fra Petra Runje <i>Prema izvorima II. Rasprave i članci o hrvatskim franjevcima trećoredcima glagoljašima</i> (Krk – Zagreb, 2012.) u Zagrebu, franjevački samostan na Ksaveru, 6. XI. 2012. (Kristijan KUHAR, Mirjana MATIJEVIĆ SOKOL, Ivan BOTICA, Tomislav GALOVIĆ)	375
Anđelko Badurina, <i>Inventar samostana Sv. Marije Magdalene u Portu na otoku Krku (1734. – 1878.)</i> , Rijeka – Zagreb: Glosa d.o.o. i Provincijalat franjevaca trećoredaca glagoljaša (Monumenta glagolitica Tertii ordinis regularis sancti Francisci in Croatia, vol. I. / Glagoljski spomenici Trećega franjevačkog reda u Hrvatskoj, sv. 1.), 2013. (Tomislav GALOVIĆ)	387
Vrijedno leksikografsko djelo – Anton Bozanić, <i>Svećenici i župe na području Krčke biskupije od 1900. godine do danas</i> , Krk: Biskupija Krk, 2012. (Tomislav GALOVIĆ)	393
Izveštaj sa znanstvenoga skupa <i>Stogodišnjica Prvoga svjetskog rata</i> u organizaciji Općine Omišalj i Povijesnog društva otoka Krka, Omišalj, 28. lipnja 2014. (Nikola BROZIĆ)	396
IN MEMORIAM	401 – 418
Fra Mavro Velnić (1919. – 2013.) i Košljun (Tomislav GALOVIĆ)	403
O. fra Anđelko Badurina (1935. – 2013.), franjevac trećoredac glagoljaš i povjesnik umjetnosti (Tomislav GALOVIĆ i Juraj MUŽINA)	407
Prim. mr. sc. Ivan Juranić, dr. med. (1939. – 2014.) (Milan RADIĆ)	411
<i>In memoriam</i> fra Petru Runji (1938. – 2014.), povjesničaru franjevaštva i istraživaču hrvatskoga glagoljaštva (Ivan BOTICA i Tomislav GALOVIĆ)	413
IZVJEŠTAJ O RADU POVIJESNOG DRUŠTVA OTOKA KRKA	419 – 424
Milan RADIĆ, <i>Rad i izdanja Povijesnog društva otoka Krka od 2009. do 2014. godine</i>	421
UPUTE SURADNICIMA	427 – 435

Jelena MAROHNIC

Ulomak rimskog nadgrobnog spomenika iz Baške

Dr. sc. Jelena MAROHNIC
viša asistentica
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest
Ivana Lučića 3, Zagreb
jmarohni@ffzg.hr

UDK 930.271(497.5 Baška)
Izvorni znanstveni članak

Pri dnu zida stare kamene konobe u Baški nađen je dosad nepoznati latinski natpis. Spomenik se opisuje i tumači te se objavljuje čitanje i prijevod natpisa. Riječ je o nadgrobnom spomeniku koji se datira u prvu polovicu 2. stoljeća. Pretpostavlja se da bi mogao potjecati s rimske nekropole na nalazištu Sv. Marko.

Ključne riječi: Arrius, Baška, epigrafija, Fortunata, latinski natpis, nadgrobni natpis, nadgrobni spomenik, otok Krk.

Prilikom adaptacije stare kamene konobe u Baški, u vlasništvu Đure i Darka Mađarevića (Kružna ulica 29), pronađen je ulomak rimskog spomenika izrađenog od vapnenca s uklesanim latinskim natpisom (vidi sliku).¹ Kamen je bio ugrađen pri dnu zida.

1 Darku i Đuri Mađareviću srdačno zahvaljujem na mjerenju spomenika, fotografijama, susretljivosti i strpljenju. Zahvalu dugujem i dr. sc. Tomislavu Galoviću za obavijest o nalazu, prof. dr. Bruni Kuntić-Makvić i dr. sc. Ingi Vilogorac Brčić za korisne sugestije te dr. sc. Dini Demicheliju za pomoć pri dataciji spomenika.

Ulomak rimskoga nadgrobnog spomenika iz Baške. 930.271(497.5 Baška)
(Foto: Darko Mađarević)

Ulomak je pravilnog oblika i očito je bio preklesan za sekundarnu uporabu. Stražnja je strana zaglađena i čini se originalnom, a debljina je ujednačena, te je stoga spomenik vjerojatno stela. Nije očuvan nijedan dio originalnih rubova stele, ali je sačuvan dio lijevog ruba natpisnog polja, uz koji je i mali dio profilacije koja je uokvirivala natpisno polje. Natpis je uklesan kapitalom visoke kvalitete, a visina redaka varira. U trećem i četvrtom retku riječi razdvaja trokutasti *distinguens*. Uredno izrađena slova, korištenje interpunkcije i naglašavanje dijelova teksta raznolikom visinom redaka upućuju na visoku kvalitetu izrade u iskusnoj i vještoj klesarskoj radionici.

Dimenzije: 0,245 x 0,255 x 0,105

Visina slova: 1. redak: 0,043; 2. redak: 0,030; 3. redak: 0,035; 4. redak: 0,033;
5. redak: 0,065

[- - - For]
tunata[e - - - paren]
tibus pii[ssimis - - -]
Q(uinto) Arrio [- - -]
5 frat(ri) po[sterisque - - -]
suis [- - -]

Prijevod: ... *Fortunati* ... najpobožnijim roditeljima ... Kvintu Ariju ... bratu i potomcima ... svojima ...

Prema onomastičkoj formuli i oblicima slova natpis se može datirati u prvu polovicu 2. stoljeća.²

Može se pročitati da je netko dao izraditi i postaviti spomenik Fortunati, roditeljima, bratu i potomcima te vjerojatno i sebi. Fortunata bi moglo biti ime majke jer se na spomeniku nalazi neposredno prije spomena roditelja.

Arije i Fortunata česta su i regionalno dobro potvrđena imena. Gentilicij Arije (*Arrius*) je poslije Italije najzastupljeniji u provinciji Dalmaciji, a potom u Hispaniji i drugdje. U provinciji Dalmaciji zabilježen je 16 puta.³ Kognomen Fortunat (*Fortunatus*) također je nakon Italije najzastupljeniji u provinciji Dalmaciji, a u ženskom je obliku Fortunata (*Fortunata*) u provinciji Dalmaciji zabilježen 18 puta.⁴

Otprije poznati rimski natpisi iz razdoblja principata nađeni u Baški potječu iz Sv. Lucije u Jurandvoru. U zbirkama latinskih natpisa objavljeno ih je šest.⁵

.....
2 V. npr. COOLEY 2012, 412.

3 OPEL I² s. v.

4 OPEL II, s. v.

5 1) Q(uinto) [Pomp]onio Rufo / leg(ato) Imperatoru[m] / [-----, 93-130. g. (ILJug 942); 2) Q(uinto) Kapio / Maximo // Kapiae / [-----] // Kapiae / Maximae // Kapiae / Postumae // [---] et / [-----,

Rimska nekropola nalazi se na lokalitetu Sv. Marko⁶ te je moguće da spomenik originalno potječe odande. Grobni prilozi iz ranije faze južnog dijela nekropole datiraju se od kraja 1. pa do 3. stoljeća.⁷ Za razdoblje principata u Baški bitan je i nalaz dva mramorna kapitela (povrh otprije poznatih kasnoantičkih) koji upućuju na postojanje luksuznih rimskih građevina,⁸ no o kakvom se obliku naseljenosti radi, zasad još nije dovoljno poznato.

Kratice

CIL = *Corpus inscriptionum Latinarum*

ILJug = *Inscriptiones Latinae quae in Iugoslaviae repertae et editae sunt*

OPEL = *Onomasticon provinciarum Europae Latinarum*

Izvori i literatura

Corpus Inscriptionum Latinarum: Inscriptiones Asiae, provinciarum Europae Graecarum, Illyrici Latinae, vol. III, pars I, ed. Theodor MOMMSEN, Berolini: Academia Scientiarum Berolinensis et Brandenburgensis, 1873.

Corpus Inscriptionum Latinarum: Inscriptionum Orientis et Illyrici Latinarum supplementum, pars prior, ed. Theodor MOMMSEN, Otto HIRSCHFELD, Alfred DOMASZEWSKI, Berolini: Academia Scientiarum Berolinensis et Brandenburgensis, 1902.

Corpus Inscriptionum Latinarum: Inscriptionum Orientis et Illyrici Latinarum supplementum, pars posterior, ed. Theodor MOMMSEN, Otto HIRSCHFELD,

.....
1-150. g. (*CIL* III, 3133 i 13293a, *ILJug* 943); 3) [---]cus Cleni f(ilius) / [---]us Cleni f(ilius) / [pro mem] ori[a] / [---] fac(iundum) cura(verunt), 1-150. g. (*ILJug* 944); 4) *Dis Manibus* / [---]is H(?)A(?)ER / [---]Q V<e>rin(a)e / [---]C con/[iugi ---] / [-----?], 101-150. g., (*CIL* III, 13296a); 5) [---] / [--- Tu] ri f(ili-) / [---] sibi et / [---] Volsoni vir(o) // [---]is f(ilio) Turo patri / [---] V]olsonis f(iliae) Fatae / [m] atri / [---]us faciundum / [cura]vit, 1-150. g. (*CIL* III, 3134, 10127, 13296; LJUBIĆ 1884, 73); 6) [---] / [---]VIII[---] / [---]P FIO[---] / [-----], 1-600. g. (*CIL* III, 13299).

6 LJUBIĆ 1884, 72.

7 BEKIĆ I VIŠNJIĆ 2008, 224.

8 ŠILJEG 2008, 87.

Alfred DOMASZEWSKI, Berolini: Academia Scientiarum Berolinensis et Brandenburgensis, 1902.

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, ed. Anna et Jaro ŠAŠEL, (Situla: Razprave Narodnega muzeja v Ljubljani / Dissertationes Musei Nationalis Labacensis 19), Ljubljana: Narodni muzej, 1978.

BEKIĆ, Luka – VIŠNJIĆ, Josip, Južni dio antičke nekropole na položaju Sv. Marko – Baška, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, III. serija, 51 (2008): 209-257.

COOLEY, Alison S., *The Cambridge Manual of Latin Epigraphy*, Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

LJUBIĆ, Šime, Baška na otoku Krku, *Viestnik Hrvatskoga arheološkoga društva* 6/3 (1884): 71-74.

Onomasticon provinciarum Europae Latinarum, Vol. I: ABBA-BYSANVS, ur. Barnabás LŐRINZ, Budapest: Martin Opitz Kiadó, 2005² (1994).

Onomasticon provinciarum Europae Latinarum, Vol. II: CABALICIVS-IXVS, ur. Barnabás LŐRINZ, Wien: Forschungsgesellschaft Wiener Stadtarchäologie, 1999.

ŠILJEG, Bartul, Arheološko istraživanje lokaliteta Mala luka i Baška na Krku 2007., *Godišnjak Instituta za arheologiju / Annales Instituti Archaeologici* 4/1 (2008): 84-87.

Jelena MAROHNIC

A Roman funerary inscription from Baška

Summary

A fragment of a limestone stele was found in Baška near the base of the wall of an old stone house (Kružna St 29). The inscription reads: - - - *For]/tunata[e - - - paren]/tibus pii[ssimis - - -]/ Q(uinto) Arrio [- - -]/frat(ri) po[sterisque - - -]/suis [- - -]. It is dated to the first half of the 2nd century AD. The monument might have come from the Roman necropolis at the nearby St. Mark site in Baška.*

Keywords: *Arrius*, Baška, epigraphy, *Fortunata*, funerary inscription, funerary monument, island of Krk, Latin inscription.